... pre občanov obce Vidiná

Vidinské noviny

ročník XII | marec 2018 | číslo 1 | zadarmo

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE ING. JÁNA ŠUPICU PRI PRÍLEŽITOSTI MEDZINÁRODNÉHO DŇA ŽIEN

Ôsmy marec je sviatkom, ktorý má hlboký spoločenský význam. Milé dámy, tento sviatok je príležitosťou na to, aby som Vám vyjadril nesmiernu vďaku a úctu, lebo žena si to právom zaslúži. Až s odstupom času si uvedomujeme Vašu dobrotu, lásku a nehu.

Dovoľte, milé ženy, aby som Vám vyjadril obdiv za vašu obetavosť, angažovanosť, za vašu starostlivosť a výchovu mladého pokolenia. Mnohé z Vás prešli neľahkým životom, poznamenaným častým odriekaním. Aj preto Vás milujeme teplom ľudských sŕdc, teplom lásky manželov, synov, bratov, priateľov. Žena je miazgou života, prameňom nehy, darkyňou života.

Aj touto cestou Vám chcem popriať všetko najlepšie, dobré zdravie, mnoho spokojnosti, porozumenia, lásky, šťastia, radosti a veľa úspechov v osobnom a pracovnom živote.

Čítajte...
Po fašiangoch sme pochovali basu

Medový Dúšok Ženám

Raz skončí svetom čo trasie zlo,
aj zima, čo naším trasie telom,
sneh zamáva nám mokrou rukou,
snehové pláne stanú sa zas lúkou.

Slnko vyskočí na vysoké napätie,
by rozohrialo svoje lúče stuhlé,
po snehovej perine farba len ostane,
snežienkam čo tak na jar pristane.

Na klinec zavesíme kožuch i sane,
devy odejú si sukne skladané,
budú ako zakvitnuté stromy krásne,
muži vložia im kvety do dlane.

Príroda možno zas meškať bude,
záhrady i lúky nebudú rozkvitnuté,
čo pekné vám dajú muži do kytice,
sľúbené sľuby čo roky majú v puse.

To výhovorka či pravda v tejto chvíli,
muž je tvor omylný aj sa pomýli,
doba sa mení iné prichádzajú zvyky,
nečakajú až rozkvitnú kvety na pažiti.

Zastavia sa v tescu či v hypernove,
nakúpia krásne kvety skleníkové,
či kytice ľudským umom vytvorené,
nevadí im, že záhrady i lúky sú holé.

Tiež nedám vám kvety za pažiti,
ani tie čo v tescu kúpia muži,
len slová vkladám do kytice,
čo potešiť majú vaše srdce.

Vkladám slová sťa krásne tri ruže,
jedna za krásu čo nám prinášate,
druhá za lásku ktorú rozdávate,
tretia najväčšia za život čo dávate.

Pekné by bolo vedieť to stále,
čo ženám rozžiari denne tváre,
krajšie to vedieť každú hodinu,
by človek nepremrhal ani minútu.

Čo ešte pekné povedať vám ženy?
Že budeme dobrí, galantní a pozorní,
to je ale lož, to neboli by sme my,
vždy ale ste pre nás všetko – ženy.

Tak to už roky padajú slová,
príde čas by to aj pravda bola,
muži sa polepšia aj ryby to vravia
a váš sviatok pri vode oslávia.

Ján Tokár Oravský

Rozšírenie kamerového systému v obci

V obci Vidiná sa už nachádza monitorovací kamerový systém. V roku 2015 obec nainštalovala 2 kamery, kde dochádzalo k protispoločenskej činnosti. Umiestnenie týchto dvoch kamier sa nám veľmi osvedčilo.

V roku 2016 sme opäť zareagovali na výzvu a podali sme žiadosť o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu na financovanie projektu v oblasti prevencie kriminality pre rok 2016. Celkové náklady na dodávku a montáž kamerového systému boli vo výške 4.400,00 €, z toho 880,00 € bolo financovaných z vlastných prostriedkov. Zámerom projektu bolo rozšírenie kamerového monitorovacieho systému o nasledovné lokality: ulica Pivovarská, na tejto ulici sa nachádza detské ihrisko, ulica Športová, na tejto ulici sa nachádza športový areál, ktorý je umiestnený v okrajovej časti obce a park pred kultúrnym domom.

„Projekt bol finančne podporený Radou vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality."

Odhaľovanie resp. zistenie páchateľov za pomoci kamerového systému je jednou z najúčinnejších foriem pri ich dokazovaní, ktoré záznamy výrazne napomáhajú aj orgánom činným v trestnom konaní pri ich dokumentovaní. Takýmto spôsobom sa v inkriminovaných miestach, ktoré sú monitorované kamerami, výrazne zníži kriminalita resp. protispoločenská činnosť, tým pádom sa občania cítia bezpečnejšie.

Umiestnenie kamier má aj preventívny charakter, potencionálni páchatelia v týchto miestach svoju činnosť nepáchajú, nakoľko vedia, že sú sledovaní kamerami.

Zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v obci Vidiná

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny vyhlásil možnosť zamestnať u verejného zamestnávateľa, teda v obci, znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie s osobitným zreteľom na dlhodobo evidovaných nezamestnaných. Verejnému zamestnávateľovi, ktorý vytvorí pracovné miesta a obsadí ich znevýhodnenými uchádzačmi môže byť poskytnutý finančný príspevok na vytvorenie pracovného miesta.

Túto možnosť využila aj naša obec. Predložili sme žiadosť Úradu práce sociálnych vecí a rodiny o poskytnutie finančného príspevku na podporu vytvorenia pracovných miest.

Predložená žiadosť bola odporučená výborom pre otázky zamestnanosti a následne schválená riaditeľom úradu práce. Na základe uvedeného obec prijala do pracovného pomeru pracovníkov – občanov, ktorých môžete stretnúť v obci pri plnení určených úloh.

Rekonštrukcia pivničných priestorov v kultúrnom dome

Pivničné priestory v Kultúrnom dome vo Vidinej prešli postupnou rekonštrukciou. Po kompletnom obnovení vznikli šatne pre všetky futbalové mužstvá, klubovňa a pod. Ako posledné bolo potrebné dokončiť vstupnú chodbu, skladové priestory a osadiť nové kúrenie. Vďaka využitiu vlastných pracovných síl sa nám to podarilo. Verím, že aj týmto krokom motivujeme miestnu mládež, aby priestory využívali zmysluplne a nie v miestnych pohostinstvách.

Plánované investičné akcie na prvý polrok 2018

Obnova parku začala v roku 2017 prvou etapou. Park dostal z jednej časti podobu akú si zaslúži a spoločne v ňom už môžeme tráviť príjemné chvíle. Práce sa však nekončia, nasleduje druhá etapa, obnova plochy medzi obchodom a obecným úradom. Prípravné práce sú v plnom prúde, finalizuje sa projektová dokumentácia, vybavujú sa potrebné povolenia a podklady pre verejné obstarávanie. Súčasťou prác, ktoré musíme realizovať ako prvé, je odvodnenie ďalšej časti kultúrneho domu. Verím, že do začiatku leta už bude druhá etapa obnovy parku dokončená a opäť budeme bližšie k nášmu spoločnému cieľu, celkovej obnove priestoru okolo kultúrneho domu.

Zároveň prebieha aj aktualizácia projektovej dokumentácie výstavby chodníkov v cintoríne. Touto cestou by som chcel poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva za ich aktívny prístup, nakoľko aj vďaka ich dobrým riešeniam a nápadom pri oboch investičných akciách sme našli najvhodnejšie technické a aj estetické riešenia. Súčasne pripravujeme poklady pre vyhlásenie súťaže na zhotoviteľa tejto stavby. Aj výstavba chodníkov v cintoríne bude rozdelená na viac etáp. Prvú etapu výstavby plánujeme zahájiť v mesiacoch apríl, resp. máj. Aj touto cestou prosíme návštevníkov cintorína a o strpenie a ohľaduplnosť.

text: Ing. Ján Šupica, starosta obce

Vidinské noviny - občasník. Vydáva Obecný úrad vo Vidinej, zdarma. Zaregistrované na MK SR pod číslom EV 2435/08, číslo:ISSN 1339-5327. IČO: 00649031. DIČ: 2021178852. Adresa vydavateľa: Ulica športová č.1, 985 59 Vidiná. Telefón: 047/4370102. Fax: 047/4511524. E-mail: vidinskenoviny@azet.sk. Web: www.vidina.sk Komisia pre tvorbu a vydávanie Vidinských novín: Marián Jeleň, predseda, Ingrid Bartošová, Eva Gembická, Miroslav Janšto, Marek Macko, Ivana Rubintová, Vladimír Ragač, Eva Vilhanová. Distribúcia do domácností obce Vidiná. Tlač: RENO. Grafika: Peter Kollár. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

OSLAVA sv. ARNOLDA JANSSENA

15. januára 2018 sa vo vidinskom kostolíku slávila sv. omša tak ako iba raz do roka. Spolu s našimi pátrami, B. Baráthom a P. Vagašom, novicmi Vaškom a Dávidom sme si pripomenuli človeka, ktorého túžbou bolo šíriť Božie slovo po celom svete. Svätca „za písacím stolom", zakladateľa troch reholných spoločností – sv. Arnolda Janssena. Vďaka nemu sa naša obec podieľa na 90-ročnej histórii misionárov Spoločnosti Božieho Slova.

Po skončení sv. omše slávnosť pokračovala v kaštieli. Pohodlne usadení v zaplnenej rytierskej sále (asi 60 ľudí) sledovali sme prezentáciu „S pápežom na konci sveta" zo stretnutia mládeže s pápežom v Riu r. 2013. Kreatívne ju pripravil novic Vašek. Počas jednej hodiny sme sa dozvedeli napr.: ako žijú ľudia v Brazílii, ako prežívajú sv. omšu, aká je tam kuchyňa, zaujímavosti o brazílskej káve, aké sú rozdiely v spôsobe života v porovnaní s nami a pod. Každý mal možnosť ochutnať brazílsky hotdog,

alebo si mohol vybrať z iných sladkých špecialít, ktoré doniesli starostlivé ženičky. Odchádzali sme obohatení o nové skúsenosti, spokojní a naplnení hrdosťou, že patríme do veľkej misijnej rodiny.

text: Marián Jeleň
foto: Eugen Mikuláš

Požehnanie domov

Aj do vašich domov mohla zavítať nezvyčajná návšteva. Hneď zo začiatku roka, 6. a 7. januára, ku všetkým vopred zapísaným prišli požehnať príbytok páter Vagaš s pánom kostolníkom a novicmi. Približne bolo požehnaných 40 domov a bytov.

Ako traja králi priniesli dary, tak aj my sme priniesli vôňu kadidla, modlitby a trochu kriedy na veraje vašich dverí. Ale nebolo to iba o tomto, bolo to o ochote rodín prijať do svojich domovov a životov Boha. Zaspievali sme pieseň, s celou rodinou sa pomodlili, napísali požehnanie na dvere a navoňali všetky miestnosti kadidlom. Mnohí neotvorili len vstupné dvere, ale aj svoje srdcia aj dvere špajze 🙂. Niektorí si nechali požehnať aj reštauráciu. Ozaj, poznáte, ktorá vaša obľúbená vidinská „reštika" má nad dverami tohtoročné požehnanie?

Bolo veľmi milé poznať ako tunajší ľudia žijú, aké pekné, alebo aj skromnejšie domy majú, všade bolo príjemne. I Vám všetkým, ku ktorým sme sa tohto roku nedostali chceme želať

20-C+M+B-18 - Nech Kristus žehná váš dom v roku 2018!

text: Vašek a Dávid, novici SVD

DOBRÁ NOVINA
pomoc pre Afriku

Slovensko je malá, ale krásna krajina. Atmosféru Vianoc originálnym spôsobom dotvárajú skupinky koledníkov. Vianočnú radosť z narodenia Krista prinášajú ľuďom priamo do ich príbytkov. Tak tomu bolo aj v našej obci. Počas sviatkov narodenia Pána a sv. Štefana siedmi mladí, zoskupení okolo pátra P. Vagaša, navštevovali rodiny, ktoré sa rozhodli podporiť dobročinnú akciu **Dobrá novina**. Netrpezlivé očakávanie a neistota domácich: „Kedy už prídu? Máme čo ponúknuť? Ako to dopadne? ..." hneď zažehnal spev, hudba, vinše, či iné, ušiam lahodiace želania. Keď to všetko odznelo, bolo zaujímavé pozerať, ako si všetci šikovne posadali okolo stola a ako sa hostia rýchlo a bez ostychu udomácnili. Možno aj preto, že navzájom si vytvorili živé Vianoce a s nimi aj kúsok neba.

Z vyzbieranej sumy 500 EUR bude podporený projekt zdravotnej starostlivosti pre matky s deťmi v Alitene, na severe Etiópie. Podľa pána prezidenta A. Kisku *„je Dobrá novina vzácnym projektom nie len kvôli konkrétnej pomoci, ale aj kvôli tomu, že ukazuje nám, aká je Slovensko úžasná krajina. Že dokážeme pomáhať vo vzdialenom svete a najmä, že pomáhame aj takým ľuďom, ktorých sme nikdy nevideli, ktorí majú inú farbu pleti a rozprávajú jazykom, ktorému nerozumieme."* Za to vyjadril prezident Kiska všetkým zúčastneným deťom a organizátorom obrovskú vďaku: *„Robíte Slovensko krajším, robíte Slovensko usmievavejším, robíte Slovensko lepším, a za to vám ja ako prezident Slovenska ďakujem."*

text: Marián Jeleň
foto: Eugen Mikuláš

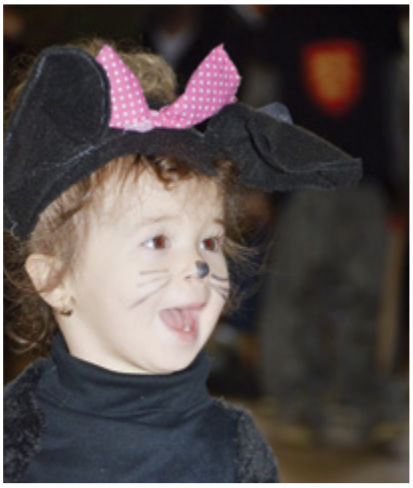
Detský karneval

**„Hurá, je to tu, radujú sa všetci.
Prišiel opäť k nám, detský karneval...“**

Aj táto pesnička sa v sobotu 10. februára 2018 ozývala zo sály vyzdobeného kultúrneho domu, kde sa už tradične konal fašiangový „detský karneval“. A prečo úvodzovky? Nuž preto, lebo do masiek sa obliekli aj pani učiteľky z Materskej školy U veveričky, aby potešili detičky, zabávali sa spolu s nimi a vytvorili tak radostnú atmosféru. Veď fašiangy sú obdobím radosti, veselia a zábavy. Privítala nás veselá Pipi dlhá pančucha s pomocníkmi smajlíkmi a všetky masky sa predstavili na červenom koberci. A bolo sa veru na čo pozerať. Po tanci a speve pesničky „Šašo“ sa začalo pravé zápolenie. Pri súťažných disciplínach sa striedali menšie detičky s väčšími, ale tentokrát sa do „bojov“ zapojili aj úžasní rodičia detí. Spomeniem praskajúce balóny, zbieranie legových kociek, skladanie farebného hada, či disciplínu neposlušné loptičky, ktorá všetkých zaujala hádam najviac. Každý súťažiaci si odniesol malú odmenu. Vyčerpané masky si potom pochutnali na výborných šiškách a smäd nám uhasil čajík, či džúsik. No a na záver sme sa ešte vybláznili na detskej diskotéke a samozrejme nechýbal ani „cukríkový dážď“, na ktorý naša Pipi nezabudla.

Čo dodať na záver? Snáď len toľko, že najkrajšou odmenou pre všetkých boli rozžiarené detské očká a tá pravá, nefalšovaná detská radosť. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k vytvoreniu nezabudnuteľných chvíľ pre naše deti a o rok sa tešíme opäť na karneval.

text: Hana Vargová

FAŠIANGOVÁ ZÁBAVA

„Veseľ sa na fašiangovej zábave“, bolo heslo poslednej fašiangovej soboty. O dobrú muziku od večera až do rána sa postarala Ľudová hudba Roba Uhrína. Ľudia jedli, pili, spievali, tancovali, jednoducho zabávali sa. A komu to bolo málo, mohol si vo vedľajšej miestnosti pri heligónke ešte dosýta zaspievať. Oživením veselice bol FS Škorec, ktorý nastúpil pred polnocou s túžobne očakávaným programom pochovávania basy.

Videli sme humorne ladený príbeh, v ktorom hlavnú úlohu hrá basa. Určitým spôsobom zobrazuje krehký ľudský život. Ako živá bytosť rozdáva radosť a vytvára dobrú náladu. Ale je aj príčinou smútku či žiaľu, tak ako to býva v reálnom živote. Atmosféru okolo nej dotvárajú – šarmantná cigánka, farár s kantorom, turoň, smrtka s kosou, doktor, speváci a hudobníci. Príbeh končí nádejou, že „milovaná i preklínaná kamarátka“ sa na Veľkú noc opäť preberie k životu.

text: Marián Jeleň
foto: Miroslav Janšto

FAŠIANGY V OBCI

Bohatý program fašiangových osláv odštartoval v sobotu 10. februára o 13. hodine fašiangovým sprievodom. Dobrú náladu neúnavne kazil „planý čas“, ale FS Škorec napriek tomu prechádzal ulicami s maškarami, spevom a harmonikou a bol tou najpôsobivejšou pozvánkou na karneval a večernú zábavu. Veľkým lákadlom bola ochutnávka zakáľačkových jedál, ktorú organizátori pripravili nanovo upravenom námestí. Odtiaľ to bolo iba na skok do karnevalovej sály, kde sa bavili deti a ich rodičia. Ktokoľvek sa mohol zastaviť pri stánkoch a ochutnať čerstvé klobásky, jaternice alebo sa zohriať pri čaji s rumom, bielom vínku, kapustnici ... Bolo z čoho vyberať.

text: Marián Jeleň
foto: Miroslav Janšto

Fašiange, Turíce ...

„Fašiange, Turíce, Veľká noc bude,
kto nemá kožucha, zima mu bude.
Ja neman, ja neman len sa tak trasien,
dajte kus slaniny, nak sa vypasien.

Ak sa máte porezat,
tajden si sán odrezat,
ako dvere ako don,
vyženien vás šeckých von.“

Zrnká ľudovej múdrosti
(vo vidinskom nárečí)

„Beda tomu dvorovi, kde rozkazuje krava volovi.“

„Ked von do studni skočev, aj ty misiš zanin?“

„Suchvo chleba, tupý nvož,
stará žena, mladý muž,
dva kohúti na dvore,
mačka so pson v pitvore,
kde to štvoro prebyva,
nikdy tan dobre nebýva.“

„Kde žena kalap nosí, tan muž chodí stále bosý.“

Idem už do hrobu...

Vo štvrtok 25.1. sme práve za spevu tejto piesne uložili na večný odpočinok telo zosnulého Jána Macka, ktorý nás dňa 22.1. navždy opustil v úctyhodnom 94-tom roku svojho života. Pán Boh mu do vienka nadelil bohatý život, dobrú pamäť a dar rozprávať. Jeho pamäť sa dala prirovnať k obecnej kronike, ktorá sa v poslednej dekáde januára tohto roka zavrela.

Pri spomienkach na svoje detstvo spomínal ešte aj na grófku Ažbótku (ako ju on volal). Pamätal si ju ako chodila do kostola vo veľkom klobúku. Jeho detstvo veľmi poznačila emigrácia otca do Ameriky v roku 1927, z ktorej sa už nikdy nevrátil. Matka ostala na výchovu troch detí sama. Vždy vravieval, že práve ona ho všetko naučila.

Keď mal 15, už tvrdo pracoval vo firme Magnusek, kde sa zoznámil s veľmi dobrým kamarátom Jankom Hommem, ktorému patrila nejedna jeho spomienka, no najčastejšie tieto spomienky končili smutne, pretože Janka v deň oslobodenia Vidinej nemeckí vojaci zabili.

Tu sa dostávame k SNP, kde v roku 1944 nastúpil do odboja „Za oslobodenie Slovanov" do Zvolena, kde sa stal partizánom. Po bojoch sa vrátil do Vidinej a po založení Zväzu protifašistických bojovníkov sa stal jeho členom a bol ním až do svojho konca. Za svoj prínos v boji dostal medailu M.R. Štefánika III. a II. triedy, ako aj Medailu ministra obrany ČR.

Vidinej bol verný celý život, no dievčence chodieval obzerať inam. Vravieval, že mal frajerku na Veľkej Vsi, ale nikdy nám neprezradil koho. Nikdy sme sa nedozvedeli ani to, ako sa dostal na zábavu do Českého Brezova, kde sa zoznámil s manželkou Irenou. V roku 1954 bola svadba. Vidinčan si bral Brezovku a doviedol ju na Vidinú. V tomto období sa mnoho Vidinčanov venovalo pieskarčeniu. Nezaháľal ani on a poctivo chodil každé ráno na potok metať piesok do pol šiestej. Vtedy už húkala Opatová a to bolo znamenie, že treba ísť do roboty. Robil na ČSAO ako karosár až do odchodu na dôchodok.

V 70-tych rokoch mu bolo dopriate stretnúť sa s otcom. Vycestoval do Ameriky, no jeho návšteva bola nevyhnutná, jeho otec vážne onemocnel a matke Márii bolo potrebné pomôcť s jeho opaterou. V lietadle sa zoznámil s vecami, ktoré mu boli dovtedy cudzie. Doniesli mu čaj vo vrecúšku a on nevedel, ako si ho má vylúhovať, tak ho roztrhol a vysypal do vody, a potom pil cez zuby. V Amerike strávil tri mesiace, kým trvali víza. Po mesiaci ako sa vrátil domov, jeho otec umrel a v Amerike je aj pochovaný.

Jeseň jeho života bola veľmi bohatá. Mnoho Vidinčanov chodievalo k Jany-báčimu na priesady, mlieko, syr či tvaroh... Keď ho niekto hľadal a nenašiel ho v kuchynke ležať na lavici, určite ho našiel v záhrade s motykou v ruke, alebo pri zvieratách. Možno práve ťažkej práci a možno koziemu mlieku, ktoré každý večer pil, môžeme ďakovať za jeho úctyhodný vek. Áno, kozie mlieko bola jediná medicína, ktorú užíval ešte aj v 90-tke. V období, keď postupne pribúdal na jeho chrbát deviaty krížik, dal si zoperovať obe oči, aby pri čítaní novín a lúštení krížoviek nepotreboval okuliare. Vravievali sme, že nás vidí aj za roh.

Pred Vianocami v roku 2015 ho navždy opustila manželka Irena. Stratu niesol ťažko, veď vyše 61 rokov spolužitia sa za hlavu zahodiť nedá. Sily ho postupne opúšťali a on sa musel zveriť do opatery synov a zdravotnému personálu. Videli sme, že pomaly prichádza koniec, že postupne mu starká chystá v nebi na raňajky jeho obľúbenú praženú papriku a v pondelok 22.1. už raňajkovali spolu.

Česť jeho pamiatke!

Text: Marek Macko, vnuk

Ďakujeme všetkým za účasť na poslednej rozlúčke so zosnulým Jánom Mackom. Ďakujeme za prejavy sústrasti i bohaté kvetinové dary. Obzvlášť ďakujeme pánovi farárovi Gubovi, pánovi kantorovi Borošovi, starostovi obce Ing. Šupicovi, pánovi Cerovskému i zamestnancom obce za dôstojnú rozlúčku.

smútiaca rodina

Pozvánka

V roku 2017 nás navždy opustili

S láskou a úctou spomíname na ich láskavé slová, starostlivé ruky, dobré rady ...

Tichú spomienku venujeme:
Franeková Judita, 81 r., Štubniak Pavel, 66 r., Melicherčík Ondrej, 72 r., Molleková Dobruša, 49 r., Geľhoš Michal, 91 r., Drugda Jozef, 50 r., Stančík Jozef, 84 r., Salvová Mária, 80 r., Zvarová Margita, 76 r., Koristeková Júlia, 80 r., Čerpák Ján, 67 r., Olšiak Juraj, 84 r., Čemanová Anna, 86 r., Štubniaková Magdaléna, 91 r., Pazuchová Juliana, 95 r., Maljarčíková Hildegarda, 80 r., Obročník Martin, 78 r., Jackuliak Emil, 81 r., Strigáčová Ľudmila, 87 r., Kmeťová Margita, 82 r., Bystrianska Anna, 72 r., Drugda Michal, 66 r.

Ďakujeme za všetko, čo sme s nimi prežili. Česť ich pamiatke.

text: redakcia

Priezvisko Kottman/Kotman

V predchádzajúcich číslach VN sme Vás informovali o starých vidinských rodinách a ich menách. Predstavili sme niekoľko vetiev „Mackovských" rodín. Teraz Vám ponúkame Kottmanovcov. Čudujete sa, že v priezvisku sú dve „té"? V ďalších číslach dostanete odpoveď. Jednou z najvýznamnejších osobností z nie dávnej minulosti tohto mena je Prof. MVDr. Ján Kottman, CSc..

Jeho zať MUDr. Jiří Mašlaň má krásnu záľubu. Zaoberá sa minulosťou svojich predkov a predkov svojej manželky MUDr. Marie Mašlaňovej, rod. Kottmanovej. Bol taký láskavý, že nám poskytol zhromaždený rodinný materiál. Už v tomto čísle uvádzame archívne zachytený počiatok výskytu tohto rodu. Materiál bude vychádzať na pokračovanie.

Rod Kottmanovcov je starý slovenský rod. Predkovia rodu, aj väčšina súčasníkov pôsobila a pôsobí v Novohrade a v iných oblastiach Slovenska a na Morave. Vzhľadom na to, že matriky na Slovensku začínajú až v 17. stor. a hlavne v 18. stor. (Vidiná 1712), musíme v pátraní po predkoch rodu využiť iné – nematričné záznamy, rôzne listiny, súpisy obyvateľov, urbáre. Prvý nepriamy údaj o rode je v listine z roku 1393. Tu je prvý raz uvedená novohradská obec Kothman Lehutaya. Túto obec založil v 2. polovici 14. stor. šoltýs Kothman. Podľa historickej a regionálnej vlastivednej literatúry je zakladateľom obce nemecký banský správca a dozorca Guttmann pôsobiaci v Lovinobani, Cinobani a okolí.

V priebehu 13. a 14.storočia sa na Slovensku rozvíja tzv. šoltýska kolonizácia. Královí ľudia v stoliciach, alebo aj jednotliví svetskí a cirkevní feudáli, poverili nejakého skúseného človeka, ktorý bol nazývaný škultét, šoltýs alebo fojt, aby pre nich naverboval ľudí, ktorí by sa usadili na jeho pôde. Riadili celú kolonizáciu: rúbanie lesov, rozdeľovanie pôdy i stavbu novej osady. Šoltýs a jeho potomkovia sa stali dedičnými richtármi s určitou súdnou a správnou právomocou. Nemuseli platiť dane, mali právo postaviť si mlyn, bitúnok, pivovar a krčmu. Šoltýs musel mať aj nejaký kapitál a aspoň zo začiatku musel sčasti novozaloženú obec sám financovať. I noví osadníci dostali od zemepána rôzne „lehoty." Na 6-20 rokov boli oslobodení od platenia daní, akýchkoľvek zemepanských dávok a povinností, od platenia daní kráľovi. Ich potomkovia mohli po rodičoch majetok zdediť. Tieto dediny nazývali po zemepánovi alebo po šoltýsovi, zakladateľovi so zakončením Lehota, Poruba, Závada. Takto vznikli na Slovensku desiatky obcí a samozrejme aj v Novohrade.

text: Eva Vilhanová

História jednej školy

V prvých dňoch januára nás prekvapilo vlhké daždivé počasie, neobvyklé na toto ročné obdobie. Pravdepodobne aj toto bolo jednou z príčin ťažkého narušenia múrov a strechy starej školy neskôr modlitebne vo Vidinej. Hlina, ktorá je jedným zo symbolov našej obce v podobe „váľkov"prežila stáročia, voda ju však dokáže zničiť za krátky čas. Aj stará škola bola postavená z nepálenej tehly tzv. váľkov ktoré na Hlinisku vyrábali kedysi aj Kokyovci.

Pripomeňme si aspoň takto staršiu školskú historiu vo Vidinej. O vzniku prvej školy vo Vidinej nemáme údaje. Zachovali sa nám prvé zmienky na požiar z roku 1740, kde sa uvádza že vyhorela aj škola, ktorá bola z dreva pokrytá slamou. Obnovená bola v roku 1770 za učiteľa Tomáša Tessarisa, ktorý zastával aj funkciu notára a praeceptora (robil aj predmodlitby a pochovával). V tomto období mal 14 žiakov. V roku 1790 pravdepodobne aj táto padla za obeť požiaru, musela byť zbúraná. Na tom istom mieste ev.a.v. cirkev pravdepodobne s prispením zemepána dala postaviť druhú školu, už murovanú. „V roku 1891 bola prerobená tak, že stredná časť, kde bol predtým učiteľský byt sa stal triedou a opačne".

Z čias Kubínyiovcov už máme viac konkrétnych poznatkov o učiteľoch. Zo starších učiteľov je známy Samuel Vozárik, tunajší rodák, ktorý bol aj kožušníkom. Ďalší spomínaní sú Pavel Barto, Jozef Kovach, Ján Drdoš, Ján Plawetz. Úroveň ľudového školstva najnižšieho stupňa bola priemerná, popri základných úkonoch ako čítanie, písanie a počítanie sa kládol dôraz aj na výuku náboženstva, pretože školy boli väčšinou cirkevné. Vyučovalo sa spočiatku latinsky, od 18. storočia maďarsky a slovensky. Rodičia zapisovali deti do školy až neskoro na jeseň, učili sa 4-5. mesiacov, zvyšok roka mali deti na gazdovstvách „dôležitejšie" povinnosti ako chodiť do školy. V rokoch 1881-1906 tu pôsobil Ján Králik, prvý diplomovaný učiteľ. /je pochovaný na vidinskom cintoríne/. Patronát nad školou v tomto období mala ešte rodina Kubínyiovcov, ktorá poskytla škole aj všetky učebné pomôcky, škola mala 66 detí, z toho 8 katolíkov . Ďalším učiteľom bol Karol Pápay z Točnice a v roku 1911 tu pôsobil Ján Gazdík z Tomášoviec, ktprý padol na fronte I.sv.vojny. Na jeho miesto v roku 1916 nastúpil Július Strhársky , ktorý na vidinskej škole odučil pozoruhodných 34 rokov. V roku 1918 mala miestna škola 60 žiakov ,o rok neskôr 88. Budova po malých úpravách slúžila svojmu účelu až do roku 1929, kedy ev. zborový konvent rozhodoval či bude opravená stará škola, alebo sa postaví nová. V roku 1930 bol darovaný pozemok pani Asbothovou pre stavbu novej školy, ktorá bola otvorená v roku 1934 s počtom 85 detí. Stará škola s bývalým bytom učiteľa slúžila ako dočasné bývanie pre nové rodiny počas výstavby domov, pričom v bývalej triede bola v roku 1936 zriadená modlitebňa. Technický stav váľkovej stavby bol niekoľkokrát v havarijnom stave, pričinením samotných členov ev. cirkvi bol objekt svojpomocne opravený. Úprava uličnej časti modlitebne bola poslednou, ktorá čiastočne vrátila život do starého objektu školy, pričom bol zbúraný zadný trakt bývalého bytu.

Po presťahovaní modlitebne do novej školy zostal priestor nevyužívaný bez adekvátnej údržby. Skryté dlhodobé podmokanie váľkovej stavby sa prejavilo 4. januára 2018 statickou poruchou, ktorá nebezpečne narušila stabilitu celého objektu, pričom hrozilo zrútenie múrov na okolité stavby. Po prehodnotení všetkých možností kritického stavu bolo nutné pristúpiť k odstráneniu stavby. Všetci v tej chvíli pociťovali zvláštny smútok, akoby s tými múrmi odchádzal kus našej histórie. Pamätajú len tí skôr narodení, ktorých celé generácie mien v týchto priestoroch s naolejovanou dlážkou, v starých laviciach objavovali prvé písmená.

Toto bol príbeh starej školy, ktorá už zanikla do nenávratna. Zanikla naveky vo Vidinej aj tá škola súčasná?

text: Miroslav Janšto

VÝCHOVA SA ZAČÍNA OD KOLÍSKY

Rodina tvorí základ spoločnosti. Mladá rodina je nádejou a budúcnosťou. Organizátori v tomto duchu pripravili v sobotu 13.1.2018 **slávnosť uvítania do života**.

Stredom pozornosti boli 4 dievčatká, 9 chlapčekov a rodičia, ktorí im dali život. Po úvodných príhovoroch zaspievali prítomným dve šikovné škôlkarky Lenka s Amálkou. Do Pamätnej knihy obce boli dopísané mená nových občanov:

Miroslav Ambróš
Milan Brada
Filip a Jakub Dankovci
Michaela Dobiášová
Ema Henzeľová
Stanislav Simon Jačmeník
Zora Hercegová
Tobias Kuvik
Mia Majorčíková
Filip Melicher
Samuel Pápista
Pavol Kindernaj

Tichá, príjemná a aj slávnostná atmosféra sa rýchlo uvoľnila symbolickým prípitkom šampanského. Rodičom sa prihovorili poslanci OZ, pozdravili ich ratolesti a popriali im v mene všetkých spoluobčanov to najlepšie a najpotrebnejšie. V tej chvíli nikto netušil, aké budúce osobnosti medzi nami vítame. Veríme, že keď príde ten pravý čas, oni zaujmú naše miesta a budú zodpovedne rozhodovať o svojej budúcnosti. Preto je dôležité vytvoriť im čo najlepšie podmienky pre bezpečný a spokojný život. Lebo príprava na život začína od kolísky.

text: Marián Jeleň
foto: Mikuláš Rubint

POZVÁNKA

Vážení členovia klubu dôchodcov, pozývame Vás na Výročnú členskú schôdzu, ktorá sa uskutoční 6. apríla 2018 (piatok) v priestoroch kultúrneho domu. Radi privítame aj nových členov. Stretávame sa pravidelne každú stredu od 17. hod. v klube dôchodcov.

Klub dôchodcov Vidiná Vás pozýva na operné predstavenie

W. A. Mozarta Čarovná flauta.

Kedy? 27.3.2018 o 10:30 hod.
Kde? Štátna opera Banská Bystrica, návšteva Thurzovho domu...

Odchod autobusu o 7:30
Pravdepodobný návrat o 17:00
Tešíme sa na Vašu účasť

Zábavné dopoludnie s „Ujom Viktorom“

Dňa 9. januára 2018 naše deti v Materskej škole „U veveričky“ už od rána netrpezlivo čakali na „Uja Viktora“, ktorý k nám prišiel s hudobno-zábavným programom nielen s výchovnou, ale aj vzdelávacou tematikou „Pesnička je liek“. Program bol plný pesničiek s jednoduchými, veselými a ľahko zapamätateľnými textami a chytľavými melódiami. Deti sa do programu aktívne zapájali spevom, pohybom aj napodobňovaním, dokonca sa naučili aj jednoduché slovíčka v rôznych cudzích jazykoch v piesni „Afrika“. Na záver sme si zacvičili a vyšantili sa pri pesničke „Šašo“. Opäť sme prežili krásne dopoludnie v našej materskej škole.

text a foto: Hana Vargová, učiteľka MŠ